

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІ історії, права та міжнародних відносин

 Олександр ЖУКОВ

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 032 Історія та археологія

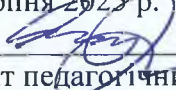
Освітньо-професійна програма Історія та археологія

Перший (бакалаврський) рівень

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією НН інституту історії, права та міжнародних відносин

«28» серпня 2025 р.

Голова Світлана Моцак
кандидат педагогічних наук, доцент

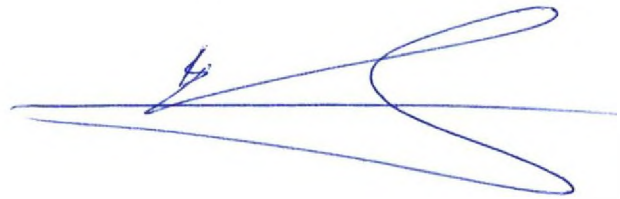
Суми – 2025

Розробник:

Оліцький В'ячеслав Олександрович – кандидат історичних наук, доцент,
завідувач кафедри історії України

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри історії України
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри історії України,
кандидат історичних наук, доцент

В'ячеслав ОЛІЦЬКИЙ

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Бакалавр	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 150		Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		7-й
		Лекції
		24 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		94 год.
		Консультації:
		2 год.
		Вид контролю: екзамен

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Новітня історія України» є однією із головних складових підготовки фахівців із вищою освітою. Вивчення основних етапів новітньої історії забезпечить розуміння майбутніми фахівцями історії національного державобудування, спротиву радянському тоталітаризму у другій половині ХХ ст., наслідків перебування України в складі СРСР, відновлення незалежності, основних етапів та векторів розвитку самостійної України та боротьби за збереження незалежності у російсько-українській війні, а також сприятиме унеможливленню маніпуляцій на дану тему.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Новітня історія України» є формування у студентів державницького мислення, розуміння закономірностей суспільного розвитку та політичної культури українців, еволюції форм вітчизняної державності, формування патріотизму та толерантності.

Навчальна дисципліна «Новітня історія України» входить до переліку обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми (цикл професійної підготовки).

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**:

ІК 1. Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі історії та археології або у процесі навчання, здійснювати аналіз історичних явищ і подій, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних компетентностей**:

- СК 1.** Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
- СК 3.** Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.
- СК 4.** Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
- СК 5.** Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
- СК 6.** Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.
- СК 9.** Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
- СК 10.** Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
- СК 13.** Здатність аналізувати події і процеси національної історії у загальноєвропейському та загальносвітовому контекстах.
- СК 14.** Здатність визначати місце України у світових та загальноєвропейських процесах і місце Сумщини у загальноукраїнських процесах.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Новітня історія України» базується на знаннях раніше вивченої дисципліни «Модерна історія України», паралельно вивчається дисципліна «Україна в сучасних міжнародних відносинах».

3. Результати навчання за дисципліною

- ПРН 1.** Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
- ПРН 2.** Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
- ПРН 3.** Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
- ПРН 4.** Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

- ПРН 5.** Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
- ПРН 6.** Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
- ПРН 7.** Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.
- ПРН 9.** Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.
- ПРН 11.** Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
- ПРН 12.** Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.
- ПРН 13.** Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.
- ПРН 14.** Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.
- ПРН 15.** Аналізувати та пояснювати суспільні явища, процеси й тенденції у державі та світі, концепцію сталого розвитку людства.

4. Критерії оцінювання результатів навчання Розподіл балів

Поточний контроль												Разом	Екзамен	Загальна сума
												60	25	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
Поточний контроль														
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			
Контроль самостійної роботи												15		
1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	2	1			

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, участі у семінарах, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **60 балів:** участь у *семінарах* – підготовка аналітичних звітів та доповідей і пред'явлення результатів в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю.

- **15 балів:** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготовка рефератів, есе тощо.

Разом - **75 балів.**

Результат підсумкового контролю (екзамен) оцінюється максимум у **25 балів**

Разом – **100 балів.**

Оцінювання результатів аудиторної роботи здійснюється за наступними критеріями:

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
4	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає особливості історичних періодів, аргументовано характеризує особливості розвитку державності в задані періоди, показує на карті розташування історичних місць; виконує всі завдання, може правильно визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу; висловлює і обґрунтовує власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність.

3	Здобувач вищої освіти дає відповіді на питання семінарського заняття, відтворює дефініції та пояснює зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає історичні періоди та форми державності, характеризує особливості їх розвитку, проте неточно називає країни, відтворює хронологію подій та діяльність історичних діячів; завдання виконує з неістотними помилками; може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу, допускаючи незначні помилки.
2	Здобувач вищої освіти дає відповіді на більшість питань семінарського заняття, відтворює дефініції загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; з труднощами визначає особливості історичних періодів та характеризує діяльність історичних персон, з допомогою викладача може називати основні термі та поняття, працювати з картою; завдання виконує з помилками; не може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу, називаючи при цьому їх ознаки.
1	Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не відповідає на питання, що винесені на розгляд, з труднощами виконує завдання, допускаючи змістовні помилки, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття.
0	Відсутність на занятті

4.2 Критерії оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки студента для підсумкового контролю з дисципліни (екзамен)

Бали	Рівень	Оцінка	Критерії оцінювання
21-25	A	Відмінно	Оцінка виставляється за правильну, ґрунтовну та повну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, творче висвітлення.
16-20	B	Добре	Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем.
11-15	C		Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, наведення з певною допомогою викладача адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем.
6-10	D	Задовільно	Оцінка виставляється за в основному правильну відповідь, яка проте відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, помилками у наведенні прикладів до теоретичного матеріалу.
1-5	E		Оцінка виставляється за в основному правильну відповідь, яка містить певні негрубі помилки, відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, невмінням навести приклади до теоретичного матеріалу.
0	FX	Незадовільно	Оцінка виставляється за неправильну, неповну відповідь, відсутність міцних знань з питань курсу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни «Новітня історія України» можуть бути:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

- підготовка доповідей, есе, презентацій. Передбачас виконання здобувачами вищої освіти різних форм завдань.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

Питання для підсумкового контролю:

1. Наслідки Другої світової війни для України.
2. Територіальні зміни УРСР після Другої світової війни.
3. Становище та відбудова промисловості в другій половині 1940-х – першій половині 1950-х років.
4. Становище та відбудова сільського господарства в другій половині 1940-х – першій половині 1950-х років.
5. Стан соціально-побутової сфери в другій половині 1940-х – першій половині 1950-х років.
6. Відновлення радянського тоталітарного режиму в Україні у 1945–1953 рр.
7. Депортації населення та зміни у складі населення України у 1945–1953 рр.
8. Ідеологічні кампанії періоду пізнього сталінізму в Україні
9. Боротьба УПА
10. Ліквідація УГКЦ
11. Придушення українського національно-визвольного руху в другій половині 1940-х –1950-х роках
12. Десталінізація та її прояви в Україні.
13. Суспільно-політичне життя та політична боротьба в УРСР у 1953–1964 рр.
14. Перехід Криму до складу УРСР
15. Перебудова управління промисловістю у 1950-х роках.
16. Аграрна політика у 1953–1964 рр.
17. Соціальна політика у 1953–1964 рр.
18. Державно-церковні відносини у 1953–1964 рр.: основні тенденції та характерні ознаки.
19. Духовне життя у 1953–1964 рр.: основні тенденції та характерні ознаки.
20. Шістдесятники
21. Кримсько-татарський національно-визвольний рух
22. Розвиток української культури у 1953–1964 рр.
23. Зміна політичного курсу середини 1960-х рр.
24. Опозиційний рух в УРСР 1960-х – на початку 1980-х рр.
25. Господарська реформа 1965 р. та її наслідки
26. Розвиток сільського господарства 1960-х – на початку 1980-х рр.
27. Промисловий розвиток у 1960-х – на початку 1980-х рр.
28. Наростання кризових явищ в економіці 1960-х – на початку 1980-х рр.
29. Розвиток соціальної сфери у 1960-х – на початку 1980-х рр.
30. Матеріальний рівень життя населення у 1960-х – на початку 1980-х рр.
31. Релігійне становище в Україні 1960-х – початку 1980-х рр.
32. Розвиток культури у 1960-х – на початку 1980-х рр.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Новітня історія України» складається з 3 розділів, які в цілому висвітлюють політичний, соціально-економічний, культурний розвиток України та повсякдення українців у другій половині XX ст.

Розділ 1. Україна в період пізнього сталінізму

Розділ 2. Україна в період тимчасової лібералізації радянської тоталітарної системи (середина 1950-х – середина 1960-х років)

Розділ 3. Україна в період стагнації тоталітарної системи (середина 1960-х – середина 1980-х років)

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

Розділ 1. Україна в період пізнього сталінізму

Тема 1.1. Відновлення сталінського тоталітарного режиму в Україні

Відновлення радянського тоталітарного режиму в Україні. Депортації населення та зміни у складі населення України. Ідеологічні кампанії періоду пізнього сталінізму в Україні. Ліквідація УГКЦ. Спроби придушення українського національно-визвольного руху.

Тема 1.2. Міжнародне становище УРСР у період пізнього сталінізму

Зміни в світі після закінчення Другої світової війни. Вихід УРСР на міжнародну арену. Возз'єднання Закарпаття з Україною у складі СРСР. Врегулювання територіальних питань з Румунією та Польщею.

Тема 1.3. Суспільно-політичне життя в Україні у 1945–1953 рр.

«Жданівщина». Радянізація західно-українських земель. Збройна боротьба на західноукраїнських землях. Розгром ОУН-УПА.

Тема 1.4. Відбудова та подальший розвиток народного господарства УРСР у 1945–1953 рр.

Наслідки Другої світової війни для України. Четвертий п'ятирічний план відбудови та розвитку народного господарства. Становище та відбудова промисловості та транспорту. Становище та відбудова сільського господарства. Голод 1946–1947 рр. Колективізація сільського господарства на західноукраїнських землях. Курс на індустріалізацію західноукраїнських областей.

Тема 1.5. Матеріальний рівень життя населення та розвиток української культури у 1945–1953 рр.

Матеріальний рівень життя населення. Матеріальне та продуктове забезпечення населення. Грошова реформа. Оплата праці. Житловий фонд. Медичне обслуговування. Вплив «жданівщини» на культурне життя України. Освіта та наука. Стан культури. Духовне життя. Політика щодо релігії та Церкви.

Розділ 2. Україна в період тимчасової лібералізації радянської тоталітарної системи (середина 1950-х – середина 1960-х років)

Тема 2.1. Суспільно-політичне життя України в роки тимчасової лібералізації тоталітарної системи (середина 1950-х – середина 1960-х років)

Початок «відлиги». Повстання в'язнів ГУЛАГу. XX з'їзд КПРС. Секретна доповідь М. Хрущова на XX з'їзді КПРС «Про культ особи та його наслідки». Послаблення ідеологічного тиску в другій половині 1950-х – на початку 1960-х років. Внутрішньополітичний розвиток УРСР після XX з'їзду КПРС. Посилення ролі громадських організацій у суспільному житті. Жовтневий (1964 р.) пленум ЦК КПРС. Кінець «Відлиги». Приєднання Кримської області до УРСР. Україна на міжнародній арені.

Тема 2.2. Соціально-економічний розвиток УРСР в середині 1950-х – середині 1960-х років

Пошуки шляхів удосконалення господарського управління. Реформа управління промисловістю та будівництвом. Курс на прискорення науково-технічного прогресу. Розвиток промисловості. Розвиток сільського господарства.

Тема 2.3. Матеріальне становище, культурне і духовне життя України в середині 1950-х – середині 1960-х років

Соціальна політика М. Хрущова. Матеріальний рівень життя населення. Матеріальне та продуктове забезпечення населення. Оплата праці. Житловий фонд. Медичне обслуговування. Національна політика. Освіта та наука. Література і мистецтво. Духовне життя. Політика щодо релігії та Церкви.

Розділ 3. Україна в період стагнації тоталітарної системи (середина 1960-х – середина 1980-х років)

Тема 3.1. Суспільно-політичне життя України в період стагнації тоталітарної системи (середина 1960-х – середина 1980-х років)

Звільнення М. Хрущова з керівних партійно-державних посад. Зміна політичного курсу. Відхід від лібералізації і посилення консерватизму. Криза комуністичної ідеології. Конституція «розвинутого» соціалізму. Зміни в демографічному, соціальному та національному складі населення.

Тема 3.2. Економічне становище УРСР в середині 1960-х – середині 1980-х років

Господарська реформа 1965 р. та її невдача. Суперечливі тенденції розвитку промисловості. Стан сільського господарства.

Тема 3.3. Український опозиційний (дисидентський) рух в середині 1960-х – середині 1980-х років

Політизація опозиційного руху в другій половині 1960-х років. Арешти і переслідування українських дисидентів на початку 1970-х років. Українська громадська група. Сприяння виконанню Гельсінських угод.

Тема 3.4. Освіта, наука, культура України в середині 1960-х – середині 1980-х років

Матеріальний рівень життя населення. Матеріальне та продуктове забезпечення населення. Оплата праці. Житловий фонд. Медичне обслуговування. Освіта та наука. Література і мистецтво. Духовне життя. Політика щодо релігії та Церкви.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Конс.	Самост.
Розділ 1. Україна в період пізнього сталінізму					
Тема 1.1 Відновлення сталінського тоталітарного режиму в Україні	11	2	2		7
Тема 1.2 Міжнародне становище УРСР у період пізнього сталінізму	11	2	2		7
Тема 1.3 Суспільно-політичне життя в Україні у 1945–1953 рр.	11	2	4		7
Тема 1.4 Відбудова та подальший розвиток народного господарства УРСР у 1945–1953 рр.	11	2	2		7
Тема 1.5 Матеріальний рівень життя населення та розвиток української культури у 1945–1953 рр.	12	2	2		8
Розділ 2. Україна в період тимчасової лібералізації радянської тоталітарної системи (середина 1950-х – середина 1960-х років)					
Тема 2.1 Суспільно-політичне життя України в роки тимчасової лібералізації тоталітарної системи (середина 1950-х – середина 1960- х років)	11	2	2		7
Тема 2.2 Соціально-економічний розвиток УРСР в середині 1950-х – середині 1960-х років	16	2	2		10
Тема 2.3 Матеріальне становище, культурне і духовне життя України в середині 1950-х – середині 1960-х років	12	2	4		8
Розділ 3. Україна в період стагнації тоталітарної системи (середина 1960-х – середина 1980-х років)					
Тема 3.1 Суспільно-політичне життя України в період стагнації тоталітарної системи (середина 1960-х – середина 1980-х років)	16	2	2		10
Тема 3.2 Економічне становище УРСР в середині 1960-х – середині 1980-х років	12	2	2		8

Тема 3.3 Український опозиційний (дисидентський) рух в середині 1960-х – середині 1980-х років	12	2	4		8
Тема 3.4 Освіта, наука, культура України в середині 1960-х – середині 1980-х років	11	2	2		7
Разом	150	24	30	2	94

7.3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Відновлення сталінського тоталітарного режиму в Україні	2
2	Міжнародне становище УРСР у період пізнього сталінізму	2
3	Суспільно-політичне життя в Україні у 1945–1953 рр.	2
4	Відбудова та подальший розвиток народного господарства УРСР у 1945–1953 рр.	2
5	Матеріальний рівень життя населення та розвиток української культури у 1945–1953 рр.	2
6	Суспільно-політичне життя України в роки тимчасової лібералізації тоталітарної системи (середина 1950-х – середина 1960-х років)	2
7	Соціально-економічний розвиток УРСР в середині 1950-х – середині 1960-х років	2
8	Матеріальне становище, культурне і духовне життя України в середині 1950-х – середині 1960-х років	2
9	Суспільно-політичне життя України в період стагнації тоталітарної системи (середина 1960-х – середина 1980-х років)	2
10	Економічне становище УРСР в середині 1960-х – середині 1980-х років	2
11	Український опозиційний (дисидентський) рух в середині 1960-х – середині 1980-х років	2
12	Освіта, наука, культура України в середині 1960-х – середині 1980-х років	2
Разом		24

7.4. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Відновлення сталінського тоталітарного режиму в Україні	2
2	Міжнародне становище УРСР у період пізнього сталінізму	2
3	Суспільно-політичне життя в Україні у 1945–1953 рр.	4
4	Відбудова та подальший розвиток народного господарства УРСР у 1945–1953 рр.	2
5	Матеріальний рівень життя населення та розвиток української культури у 1945–1953 рр.	2
6	Суспільно-політичне життя України в роки тимчасової лібералізації тоталітарної системи (середина 1950-х – середина 1960-х років)	2
7	Соціально-економічний розвиток УРСР в середині 1950-х – середині 1960-х років	2
8	Матеріальне становище, культурне і духовне життя України в середині 1950-х – середині 1960-х років	4
9	Суспільно-політичне життя України в період стагнації тоталітарної системи (середина 1960-х – середина 1980-х років)	2
10	Економічне становище УРСР в середині 1960-х – середині 1980-х років	2
11	Український опозиційний (дисидентський) рух в середині 1960-х – середині 1980-х років	4
12	Освіта, наука, культура України в середині 1960-х – середині 1980-х років	2
Разом		30

7.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Відновлення сталінського тоталітарного режиму в Україні	7
2	Міжнародне становище УРСР у період пізнього сталінізму	7
3	Суспільно-політичне життя в Україні у 1945–1953 рр.	7
4	Відбудова та подальший розвиток народного господарства УРСР у 1945–1953 рр.	7
5	Матеріальний рівень життя населення та розвиток української культури у 1945–1953 рр.	7
6	Суспільно-політичне життя України в роки тимчасової лібералізації тоталітарної системи (середина 1950-х – середина 1960-х років)	10
7	Соціально-економічний розвиток УРСР в середині 1950-х – середині 1960-х років	8
8	Матеріальне становище, культурне і духовне життя України в середині 1950-х – середині 1960-х років	7
9	Суспільно-політичне життя України в період стагнації тоталітарної системи (середина 1960-х – середина 1980-х років)	10
10	Економічне становище УРСР в середині 1960-х – середині 1980-х років	8
11	Український опозиційний (дисидентський) рух в середині 1960-х – середині 1980-х років	8
12	Освіта, наука, культура України в середині 1960-х – середині 1980-х років	8
Разом		94

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в умовах системної кризи (1946 – 1985). Київ, 1999.
2. Бойко О.Д. Історія України: підручник. Київ: Академія, 2016.
3. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ–ХХ ст. К., 2019.
4. Калініченко В.В., Рибалка І.К. Історія України. Ч. 3. 1917–2003 рр.: підруч. для іст. ф-тів вищих навч. закл. Х., 2004.
5. Касьянов Г. Україна 1991–2007: Нариси новітньої історії. Київ, 2008.
6. Король В.Ю. Історія України: навч. посіб. Київ: Академія, 2008.
7. Мицик Ю., Бажан О. Від трипільців до кіборгів: Коротка історія України. К., 2020.
8. Україна: Політична історія. ХХ – поч. ХХІ ст. К., 2009.

Додаткові:

1. Іваненко В. В., Голуб А. І., Шевченко А. Ю. Історія Радянської держави (1917–1991 рр.): навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2007.
2. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953 рр. Кн. 2. К., 1994.
3. Бондарчук П.М. Релігійні течії в радянській Україні (середина 1940-х – середина 1980-х років). Історико-релігієзнавче дослідження. К.: Інститут історії України НАН України, 2019.
4. Голод 1946 – 1947 рр. в Україні: причини і наслідки. Київ, 1998.
5. Данилюк Ю. З., Бажан О. Г. Опозиція в Україні (друга половина 50-х–80-ті рр. ХХ ст.). К., 2000.
6. Донбас і Крим: ціна повернення: монографія / За заг. ред. В. П. Горбуліна, О. С. Власюка, Е. М. Лібанової, О. М. Ляшенко. Київ: НІСД, 2015.
7. Касьянов Г. В. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–80-х рр. К., 1995.
8. Киричук Ю. Нариси з історії українського національно-визвольного руху 40-50-х років ХХ ст. Львів, 2000.
9. Кіпіані В. Справа Василя Стуса. Збірка документів з архіву колишнього КДБ УРСР. Київ: Vivat, 2019.
10. Корогодський Р. Брама світла: Шістдесятники. Львів, 2009.
11. Наш Крим. Неросійські історії українського півострова. Київ: К.І.С., 2016.
12. Оліцький В.О. Офіційна реакція РПЦ на смерть Й. Сталіна. *Церква – наука – суспільство: питання взаємодії. Матеріали ХІХ Міжнародної наукової конференції (26–28 травня 2021 р.)*. К., 2021.

13. Патриляк І. «Встань і борись! Слухай і вір...»: українське націоналістичне підпілля та повстанський рух (1939–1960 рр.): Монографія. Львів: Часопис, 2012.
14. Пащенко В. Православна церква в тоталітарній державі: Україна 1940 – початку 1990-х років. Полтава, 2005.
15. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / пер. з англ. Р. Клочко. Х., 2016.
16. Повоєнна Україна: нариси соціальної історії (друга половина 1940-х – середина 1950-х років): Колективна монографія / Відп. ред. В.М. Даниленко. У 3-х частинах. Ч. 3. К.: Інститут історії України НАН України, 2010.
17. Поле битви – Україна. Від «володарів степу» до «кіборгів». Воєнна історія України від давнини до сьогодення / Упоряд. К. Галушко. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2017.
18. Снайдер Т. Українська історія, російська політика, європейське майбутнє. К., 2014.
19. Українське суспільство в 1960–1980-х рр. Історичні нариси: Колективна монографія / Відп. ред. В. Даниленко; Упоряд.: В. Крупина, М. Смольницька. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2021.

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

1. Навчальні аудиторії, які обладнані для проведення лекційних і семінарських занять.
2. Аудіовізуальні, технічні і комп'ютерні засоби навчання: комп'ютери, мультимедійний проектор, екран.